

Волыни униатов к православию в царствование Екатерины II и Павла I // Волынские Епархиальные Ведомости. - 1880. - № 2. - С. 86; 25. Там же; 26. Сецинский Е. Исторические сведения о приходах и церквах Подольской епархии. 1. Каменецкий уезд. - Каменец-Подольск: Тип. Подол. губ. правл., 1895. - С. 180; 27. Пероговский В. Указ. соч. - С. 87; 28. Троицкий П. Присоединение к православию остальных униатских церквей в уездах Брацлавской епархии в 1795 - 1796 году. // ПЕВ. - 1873. - № 21. - С. 712; 29. Троицкий П. Присоединение к православию ... // ПЕВ. - 1873. - № 19. - С. 636; 30. Присоединение униатов Подолии к православию в конце XVIII века. - Б. м. и г. - С. 16; 31. Троицкий П. Присоединение к православию... // ПЕВ. - 1874. - № 8. - С. 186; 32. Троицкий П. Присоединение к православию... // ПЕВ. - 1873. - № 17. - С. 594; 33. Троицкий П. Присоединение к православию... // ПЕВ. - 1873. - № 18. - С. 605; 34. ДАВО. - Ф. Д-678. - Оп. 1. - Спр. 57. - Арк. 1 -2.

Віктор Косаківський

З ІСТОРІЇ КОСТЕЛУ У МІСТЕЧКУ ЧЕЧЕЛЬНИК НА ПІВДЕННО-СХІДНОМУ ПОДІЛЛІ

Перший костел у Чечельнику було збудовано у 1751 р. Він був дерев'яним і до сьогодні не зберігся. У 1786 р. коштом князя Любомирського, тодішнього власника Чечельника, збудовано новий - кам'яний. Протягом 1818 - 1823 рр. його добудовували, а в 1896 р. обновили на кошти князя Мошинського¹

Костел, розміром 30x12 м., мав три вівтарі: центральний -чудотворної ікони Божої Матері Чечельницької, лівий - святого Йосипа, покровителя храму, правий - святого Антонія з Падуї. На стінах храму знаходилося 14 стоянь «Хресної дороги», зроблених із каменю. Костьол мав два нових конфесіонали та 8-регістровий орган. На дзвіниці — 4 дзвони²

У лютому 1842 р. костьол було обкрадено. На цей час він був обмурований цегляною огорожею з поставленим на неї дерев'яним палісадом. Спереду костьолу були решітчасті ворота та дощата хвіртка.'

Напроти костьолу, через дорогу, розміщувався будинок священика.

У 1913 - 1917 рр. костьол добудовано, він мав довжину 46 м. В 30-ті роки храм закрили, зробили в ньому склад, а потім -кінотеатр. З 1956 року богослужіння проводилося в каплиці на кладовищі. Першого липня 1990 р. костьол повернуто католикам, а

вже 28 липня він був освячений. Завершуються опорядження двох веж (дзвіниць), на яких встановлено два дзвони, відлитих в 1993 р. у Воронежі (вагою 362 та 184 кг).

На початку ХХ ст. прихожанами Чечельницького костелу були 3730 осіб/ В 30-ті рр. храм закрили, зробили в ньому склад, а потім — кінотеатр. З 1956 р. богослужіння проводилося в каплиці на кладовищі. Каплиця - родинний склеп Собанських. У майже незмінному вигляді вона збереглася і до сьогодні. З 1959 по 1990 рр. настоятелем храму був отець Мартин Доманицький. Першого липня 1990 р. костел повернуто католикам, а вже 28 липня він був освячений. Настоятелем храму став отець Августин Сіцинський, який народився 1959 р. і прожив дитячі роки у Львові, отрочтво і юність якого минули в Житомирі, де закінчив середню школу. В 1995 р. завершив курс Краківської папської богословської академії. Отець Августин Сіцинський докладє багато зусиль до завершення відбудови Чечельницького костьолу й духовного відродження парафіян.

Найдорожчою річчю костьолу є Чудотворна ікона Божої Матері Чечельницької. Ця ікона має свою історію. У 1747 р. невідомий художник, мешканець Чечельника, мандруючи до Ченстохова, затримався по дорозі в І. Мрочковського, писаря в Погребищі. Там його добре прийняли і він пообіцяв господареві привезти в знак подяки копію ікони з Ченстохова. Наступного року він зробив копію цієї ікони й подарував її І. Мрочковському, який незабаром став економом князя Любомирського і переїхав до Чечельника, привізши із собою й ікону. В 1750 р. і з допомогою ікони Божої Матері сталося диво - син одужав. Ікону перенесли до костьолу і з того часу її визнали чудотворною. Всі роки вона перебувала в Чечельнику. Коли костьол було закрито, ікону переховували люди. В 1993 р. її старанно відновлено. Сукню й корону було виготовлено заново. 20 жовтня 1993 р. ікону відвезли до Риму й представили Святому Отцю Івану Павлу II. Папа римський познайомився з історією ікони Матері Божої Чечельницької, сердечно її поблагословив, бажаючи, аби Матір Божа через свою Чудотворну ікону причинилася до духовного відродження України і щоб Чечельник знову відновив своє давнє значення - святого місця.⁶

Маємо заступницьку молитву до ікони Матері Божої у Чечельницькому костьолі.
Modlitwa: O wstawiennictwo Matki Bozej czczoney w czezelnickim Cudownym Obrazie:

Day nam, Panie Jezu Chryste, z miłości Twojej Matce, czczonej przez nas w jej Cudownym Obrazie, łaska wierności w wierze, łaskę, jedności i miłością wszystkimi naszymi Siostrami i Bracmi oraz łaskę nieustannego wśroty wiary w naszej Drogiej Ojczyźnie. Który Zyjesz i krolujesz, Bog przez wszystkie wieki wieków. Amen.

Заступницька молитва до Божої Матері шанованої в Чечельницькій Чудотворній Іконі:

«Дай нам, Господи Ісусе Христе, з любові до Твоєї Матері, шанованої нами в її Чудотворній іконі ласку вірності в вірі, ласку єдності і любові між усіма нашими братами і сестрами, а також ласку безустанного росту віри в нашій Дорогій Батьківщині. Котрий живеш і царюєш з Богом Отцем, в єдності Духа Святого, Бог через усі віки віків. Амінь».⁷

Більша частина нинішніх католиків Чечельника - українці. За даними всеукраїнського перепису 2001 р. у Чечельнику проживало лише 6 поляків

На католицькому кладовищі до сьогодні збереглась каплиця — усипальниця роду Собанських та могили поляків, які відіграли певну роль у історії Польщі другої половини XVIII XIX ст. Серед них варто згадати імена Фридерика Мошинського та Людвіка Закжевського.

Мошинський Фридерик Юзеф Ян Канті (1738-1817) -політичний, громадський, господарський діяч. Походив зі шляхетського роду герба Наленч, гніздом якого була Мошна в Люблінському воєводстві. Отримав прекрасну освіту. Вільно володів кількома іноземними мовами. Відіграв важливу роль у житті Польщі до її розділу та у складі Російської імперії.

Закжевський Людвік (1822-1896) - маршалок шляхти Ольгопільського повіту, батько Закжевського Адама (1856-1921)-економіста, етнографа, есперантиста, перекладача.

Отже, можемо зробити висновок, що чечельницький костел разом з його чудотворною іконою є місцем паломництва католиків і посідає певне місце в історії духовної культури краю, а його прихожани, могили яких знаходяться в Чечельнику та імена яких ми згадали відіграли вагому роль в історії Польщі.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Szematyzm diecezji Podolskiej. - Kamianec-Podolskij, 1994. - s. 51.
2. Вовк С.Т. Нариси з історії Чечельника. З найдавніших часів до наших

днів : монографія / СТ. Вовк, В.А. Косаківський, С.В. Таранець. -Вінниця : Віноблдрукарня, 2000. - С 181.

3. Дело об убийстве крестьянина Проскуровского и ограблении Чечельницкого костела неизвестными лицами (22. 02. 1842 - 29. 11. 1853). - Державний архів Вінницької області. - Ф. 468. - Оп. 1. - Спр. 1855. - Арк. 9, 1 зв.

4. Вовк С.Т. Вказана праця. - С 181-184

5. Сецинский, Е.И. Приходы и церкви Подольской епархии / Е.И. Сецинский // Труды Подольского епархиального историко-статистического комитета. - Кам. - Под., 1901. -Вып. 9. - С. 782.

6. Ветлугін, С. (Шарапанівський. С) Чечельницький костюл - «мур католицизму на півдні України» / С Ветлугін (Шарапанівський) // Чечельницький вісник. - 1999. - 24 серпня.

7. Коротка історія Чудотворної ікони Матері Божої в Чечельнику. -(Буклет).

8. Архів Чечельницького районного управління статистики.

9. Колесник В. Відомі поляки в історії Вінниччини: Біографічний словник / В. Колесник. - Вінниця : ВМГО «Розвиток», 2007. - С 432-436; 10. Там само. - С 228.

Олександр Григоренко

З ІСТОРІЇ СТАНОВИЩА РЕЛІГІЙНОГО ЖИТТЯ ПОЛЬСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ МЕНШИНИ НА ПОДІЛЛІ

Витоки взаємин українського і польського народів сягають майже тисячоліття. Поляки в Україні і на Хмельниччині почали з'являтися ще в період раннього середньовіччя, за часів Київської Русі[1, с.78-86]. За своїм місцезнаходженням територія Поділля займає дуже зручне і вигідне географічне становище. Тут набагато більше, в порівнянні з іншими регіонами України, відчувається сприятливий вплив на природу теплих вод Атлантичного океану. Вологі повітряні маси, котрі надходять до краю з заходу з року в рік забезпечують достатню кількість атмосферних опадів. Родючі чорноземи, багата рослинність, розгалужена мережа водних артерій з давніх-давен сприяли густому заселенню цієї території. Зручність географічного положення спричинила до того, що через край проходили жваві сухопутні і водні торгові шляхи, а це у всі часи стимулювало розвиток матеріальної і духовної культури населення.

Таке геополітичне становище території сучасної Вінниччини і Хмельниччини, як складової частини України, мало в історичному аспекті двоякі виміри. З одного боку ця територія була звабою зазіхань різних ворогів. Користуючись певними історичними обставинами, ослабленням внутрішнього розвитку, ці землі